

[DECLARACIÓ UNIVERSAL DELS DRETS COL·LECTIUS DELS POBLES

Preàmbul

Considerant els progressos aconseguits, particularment des de fa dos-cents anys, a partir de la "Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà", en la presa de consciència sobre la igualtat de totes les persones humanes;

Considerant que una de les grans aportacions a la comprensió d'aquesta igualtat ha estat el reconeixement de la diferència dels éssers humans per raó de la llengua, cultura, pertinença a un poble concret..., com ho va proclamar la "Declaració Universal dels Drets Humans", proclamada per l'ONU el 1948;

Considerant que els drets individuals a la igualtat i a la diferència només poden trobar el seu ple acompliment dintre del marc dels pobles concrets en relació a un dels quals cada persona s'identifica;

Considerant que cada poble és el subjecte exclusiu dels seus propis drets col·lectius i inalienables a la igualtat i a la diferència;

Considerant que la "Carta de l'ONU" ha afirmat i reconegut, en el seu article 1.2, la necessitat de "desenvolupar entre les nacions relacions amistoses fundades en el principi de la igualtat dels drets dels pobles i dels seus respectius drets a disposar d'ells mateixos"; que altres textos de l'ONU, com els diversos "Pactes Internacionals" relatius als drets polítics, socials, econòmics, culturals, etc. precisen més l'abast dels drets col·lectius; que documents en curs de discussió al si de la mateixa ONU, com la "Declaració sobre els drets dels pobles indígenes", ens porten a interpretar, per copsar-ne el seu ple sentit, tots els drets individuals a la llum dels drets col·lectius;

Considerant que, en aplicació d'aquests principis, nombrosos pobles poden no tan sols exercir el seu dret a l'autodeterminació i prendre en les seves mans la sobirania i la independència que els correspon, sinó també poden aprofundir la seva cohesió interna i la seva solidaritat amb els altres pobles;

Constatant, amb tot, que els drets col·lectius afirmats així no han pogut ser encara reconeguts i portats a la pràctica en el conjunt dels pobles, i que perduren sobre el planeta conflictes i afrontaments derivats de la negació i de la limitació en l'exercici d'aquests drets;

Constatant que les esmentades situacions tenen efectes jurídics i polítics en l'organització de la societat humana que institucionalitzen, en el dret internacional, desigualtats i discriminacions entre els pobles, i que aquesta organització es troba, essencialment, a la mercè dels poders estatals constituïts i dels organismes que ells creen i controlen;

Considerant que els Estats constituïts monopolitzen les relacions entre els pobles, tot atorgant-se el poder de fixar-los els nivells de participació en la vida internacional, malgrat que els pobles siguin els únics subjectes i font de drets en totes les dimensions col·lectives;

Considerant que per assegurar i mantenir la seva dominació sobre àrees geogràfiques determinades i conservar el seu monopoli de decisió en les relacions internacionals, els poders estatals constituïts imposen models institucionals que confonen la ciutadania i la nacionalitat, i es permeten, d'aquesta manera, sigui de vetar la mateixa existència de pobles, sigui de sotmetre'ls, mitjançant diversos estatuts jurídics (que porten noms com autonomia, regionalització, descentralització i altres), a limitacions de sobirania o a situacions de dependència;

Constatant que, aquests últims anys, la societat civil ha elaborat diverses propostes per promoure el reconeixement dels drets dels pobles, en particular d'ençà de la proclamació de la "Declaració dels Drets dels Pobles" publicada a Alger el 1976,

Constatant, tanmateix, que les diverses iniciatives fetes en aquesta direcció acostumen a admetre, encara, restriccions als drets col·lectius dels pobles en condicionar-los al manteniment de les estructures estatals vigents, en especial a través de la noció de minoria;

Considerant que per iniciar una nova etapa en la construcció de la convivència i de l'entesa entre els pobles i per contribuir, d'aquesta manera, a bastir una Pau justa i universal, i en conseqüència duradora i per a tothom, és indispensable definir, intrínsecament i completament, els drets col·lectius dels pobles i marcar pautes per exercir-los, més enllà de les seves situacions actuals polítiques i jurídiques,

L'Assemblea General de la "Conferència de les Nacions sense Estat d'Europa" (CONSEU), proposa a tota la Humanitat, amb la col·laboració dels seus Organismes internacionals competents, que adopti i garanteixi la realització de la següent "Declaració Universal dels Drets Col·lectius dels Pobles"

Preliminars

L'absència d'una definició universalment admesa del concepte de "poble" posa en evidència que no es tracta d'un concepte estàtic sinó dinàmic. La història mostra que certes comunitats humanes, reconegudes com a pobles, han aparegut i desaparegut, o han ressorgit després en l'escena internacional amb altres noms. No obstant això, les evolucions o regressions de les comunitats humanes o dels pobles no poden, de cap manera, basar els graus d'acceptació, de negació o limitació del respecte degut als drets col·lectius i individuals de les persones que els componen. Els drets dels pobles mantenen sempre, objectivament, la mateixa i pròpia identitat. Correspon a les comunitats humanes d'erigir-se, en el curs de la història, en pobles i, per tant, d'esdevenir subjectes dels drets col·lectius.

Dintre d'aquestes coordenades, la present Declaració té la finalitat de definir els drets col·lectius dels pobles i, mitjançant el seu articulat, de precisar el mateix concepte de poble.

Títol I. Dels pobles i nacions

Art. 1. Qualsevol col·lectivitat humana que tingui referències comunes a una cultura i a una pròpia tradició històrica, desenvolupades en un territori geogràficament detectable o en altres àmbits, constitueix un poble.

Art. 2. Qualsevol poble té el dret d'identificar-se com a tal. Cap més instància no el pot substituir per a definir-lo.

Art. 3. Qualsevol poble té el dret d'afirmar-se com a nació. L'existència d'una nació es manifesta a través de la voluntat col·lectiva dels seus membres a autoorganitzar-se políticament i institucionalment.

Art. 4. Qualsevol poble gaudeix, d'una manera imprescriptible i inalienable, dels drets col·lectius i de les prerrogatives enunciades en la present Declaració.

Títol II. Dels drets nacionals dels pobles

Art. 5. Qualsevol poble té el dret d'existir lliurement, sigui quina sigui la seva dimensió demogràfica.

Art. 6. Qualsevol poble té el dret permanent d'autodeterminar-se d'una manera independent i sobirana.

Art. 7. Qualsevol poble té el dret d'autogovernar-se en conformitat amb les opcions democràtiques preses pels seus membres.

Art. 8,1. Qualsevol poble té el dret al lliure exercici de la seva sobirania en la integritat del propi territori.

2. Qualsevol poble que hagi estat expulsat del seu territori, té el dret de retornar-hi, d'establir-s'hi i d'exercir-hi la seva sobirania, tot respectant els drets de les persones, eventualment presents en aquest mateix territori, que pertanyen a altres pobles,

3. Qualsevol poble que sigui objecte d'una divisió a conseqüència d'una partició territorial inter o intra estatal, té el dret a recuperar la seva unitat territorial, política i institucional

4. Qualsevol poble itinerant que ha desenvolupat històricament la seva consciència nacional d'acord amb aquesta forma d'existència, té el dret de gaudir de les garanties per a la seva lliure circulació.

Art. 9,1 Qualsevol poble té el dret a expressar i desenvolupar la seva cultura, la seva llengua i les seves normes d'organització. Per fer-ho, té el dret de dotar-se de les pròpies estructures polítiques, jurídiques, educatives, de comunicació i d'administració públiques, i d'altres que li convinguin, en el marc de la seva sobirania.

2. Qualsevol poble que es trobi en les condicions assenyalades en l'article 8,2, o sigui víctima d'altres decisions que el divideixin arbitràriament, té el dret a restablir la seva unitat lingüística, cultural i les restants prerrogatives que li són pròpies i el distingeixen.

Art. 10. Qualsevol poble té el dret a disposar dels recursos naturals del propi territori i, si es dóna el cas, de les aigües territorials que s'hi inclouen, i de valoritzar-los per al desenvolupament, progrés i benestar dels seus membres, tot respectant les disposicions dels articles 16, 17 i 18 de la present Declaració, referits a les exigències ecològiques i solidàries.

Títol III. Dels drets internacionals dels pobles.

Art. 11. Tots els pobles són i romanen lliures i iguals en dret, sigui quina sigui la naturalesa de les relacions internacionals que triï n.

Art. 12. Qualsevol poble té el dret a ser plenament reconegut com a tal en el concert de les nacions i a participar, en paritat de veu i de vot, en les tasques i decisions de tots els organismes internacionals representatius de les diferents voluntats sobiranes.

Art. 13. Qualsevol poble té el dret a establir lliurement, amb cada un dels altres pobles, les relacions que convinguin a ambdues parts i en la forma que, conjuntament, hagin escollit.

Art. 14. Qualsevol poble té el dret a unir-se a altres pobles, amb formes confederatives o semblants, tot mantenint el dret de trencar lliurement i unilateralment els acords, sense perjudici dels drets dels altres pobles.

Art. 15. Qualsevol poble té el dret a beneficiar-se, equitativament, dels recursos naturals del nostre planeta i de l'univers, dels avenços tecnològics, del progrés científic i de l'equilibri ecològic, i de tots els altres factors que constitueixen el patrimoni comú de la humanitat.

Art. 16. Qualsevol poble té el dret a la solidaritat, que comporta la mútua cooperació entre els pobles, el reconeixement explícit de les identitats que els distingeixen, l'aplicació dels principis d'equitat i de reciprocitat, els intercanvis de les riqueses naturals, dels avenços tecnològics i dels progressos econòmics i socials, i d'altres béns que són compartibles.

Art. 17. Qualsevol poble té el dret a impedir la utilització de les riqueses naturals i dels avenços tecnològics per a finalitats que condicionen o posen en perill la salut i la seguretat d'altres pobles o que comprometen l'equilibri ecològic del medi ambient.

Art. 18. Qualsevol poble té el dret a la legítima recuperació dels seus propis béns així com a una reparació adequada, si és espoliat, completament o parcialment, de les seves riqueses naturals o malmès en la seva sobirania o en l'equilibri del medi ambient que l'afecta.

Art. 19. Qualsevol poble té el dret de recurs directe davant de les jurisdiccions internacionals. Els responsables d'aquestes jurisdiccions han de ser escollits democràticament per representants elegits de tots els pobles. Els seus àrbitres han de ser seleccionats i acordats per les parts en litigi.

Títol IV. Dels drets dels membres dels pobles

Art. 20. Qualsevol persona, que visqui o no al si del seu propi poble, té el dret a exercir plenament els drets individuals reconeguts per les diverses Declaracions, Convencions i Pactes internacionals, en la perspectiva i el context dels drets col·lectius enumerats en la present Declaració.

Títol V. Disposicions transitòries

Art. 21. Conformement a les normes del Dret internacional, que s'han de completar amb els principis de la present Declaració, qualsevol poble que sigui privat, per la força o per la constricció, d'un dels seus drets col·lectius, té el dret a la resistència si li cal tot usant els mitjans necessaris per a la seva legítima defensa, fins a l'obtenció del seu restabliment íntegre.

Art. 22. Qualsevol poble, fins i tot el que sigui reconegut com a tal, en la mesura que sigui sotmès a polítiques de simple tutela o a altres formes de minorització, que es tradueixen sempre en formes de discriminació o de colonització, sota les seves diverses expressions, té el dret de posar en pràctica els mateixos mitjans i recursos assenyalats a l'article 21, per a recuperar la seva sobirania i el ple exercici dels drets que pertanyen a tots els pobles sense distinció.

Títol VI. Clàusules finals

Art. 23. L'aplicació de la present Declaració implica la desaparició de totes les situacions i disposicions negatives o limitatives dels drets col·lectius dels pobles i la caducitat de totes les normes jurídiques estatals o internacionals que no els tinguin en compte o els agredeixin.

Art. 24. Els signataris d'aquesta Declaració es comprometen a actuar per tal que siguin reconeguts tots els pobles i els drets col·lectius que els corresponen, per part dels organismes internacionals competents, i a actuar també per tal que cada poble aconsegueixi en aquests organismes la seva pròpia representació. Els organismes així reestructurats tindran la incumbència de garantir el respecte als drets col·lectius dels pobles definits en la present Declaració i d'intervenir, mitjançant els tribunals democràtics de justícia que calguin instituir, per resoldre les violacions que puguin colpir-los.

Barcelona, Primera edició, aprovada per la II Cimera de la CONSEU, el 27 de maig de 1990

Barcelona, Segona edició, posada al dia en la III Cimera de la CONSEU, el 22 de novembre de 1998

València, proclamada públicament, el 24 d'abril de 1999.